ZAiKS.TEATR

nowości | kwiecień | 2025

Szanowni Państwo!

Biblioteka ZAiKS-u wzbogaciła się o kolejne pozycje repertuarowe. Wśród nich znalazły się nowe scenariusze sceniczne polskich autorów inspirowane głośnym filmem i esejem oraz sztuka dla młodzieży o cyklu miesiączkowym (przypominamy też tekst na podobny temat dla widza dorosłego). W zestawieniu znalazła się również nowa polska bajka oraz adaptacja francuskiej książki dla dzieci w tłumaczeniu Barbary Grzegorzewskiej. Przypominamy także inne francuskie bajki znajdujące się w naszych zasobach bibliotecznych.

Na stronie www.zaiksteatr.pl można zapisywać się na nasz newsletter. Co miesiąc otrzymają Państwo informator „ZAiKS. Teatr. Nowości" z opisami nowych utworów w naszej bibliotece. Przesyłamy również kwartalny biuletyn „ZAiKS.Teatr", w którym można znaleźć wywiady z twórcami, informacje o festiwalach i premierach autorów związanych z ZAiKS-em.

zaiksteatr.pl

Hubert Sulima
ZŁE WYCHOWANIE

To tekst o potrzebach. O potrzebie duchowości i o tym, jak ją realizujemy. O potrzebie miłości i bliskości, które nierzadko stoją w sprzeczności z naukami Kościoła. O potrzebie mówienia prawdy otwarcie i bez tabu. Wreszcie – o ogromnej potrzebie zmiany. Punktem wyjścia było pytanie: o czym Almodóvar zrobiłby dziś *Złe wychowanie* w Polsce? Narracja oparta jest na teatralnych rekonstrukcjach głośnych skandali związanych z instytucją Kościoła Katolickiego.

[3 role kobiece, 4 role męskie]

Badanie ptaków: Żuraw bzowy (Grus carunculata),
Robert Jacob Gordon, 1777 r.
źródło: Rijks Museum

Agnieszka Jakimiak, Mateusz Atman
DRZWI PERCEPCJI

Inspirowany esejem Aldousa Huxleya utwór o substancjach psychoaktywnych. Tekst brytyjskiego filozofa stał się manifestem kontrkultury lat 60. i źródłem szerokiej fascynacji substancjami psychodelicznymi. Autorzy, w dobie kolejnej „rewolucji psychodelicznej", pytają, czy substancje psychoaktywne mogą być narzędziem zmiany, kluczem do lepszego zrozumienia siebie i otaczającego nas świata? Scenariusz eksploruje alternatywne drogi doświadczania rzeczywistości.

[3 role kobiece, 2 role męskie, 2 role dziecięce]

Sandra Szwarc
28 DNI Z ŻYCIA DZIEWCZYNY

W życiu głównej bohaterki, 12-letniej Magdy, pojawia się gadająca Macica, która informuje ją, że niedługo (czyli już za 28 dni) czeka ją pierwsza miesiączka. Początkowo dziewczyna czuje się wręcz szantażowana słysząc „nie uciekniesz", „twój czas się kończy", ale z czasem zaczyna interesować się tym tematem. Najpierw niechętnie i ze zdziwieniem („ja mam dopiero 12 lat"), z czasem jednak zaznajamia się z problematyką coraz bardziej. Tekst w zabawny sposób przybliża i oswaja temat wchodzenia w dojrzałość oraz opowiada o wiążących się z tym zmianach. Sztuka skierowana jest do dzieci w wieku 9-12 lat.

[liczba i płeć wykonawców do decyzji realizatorów]

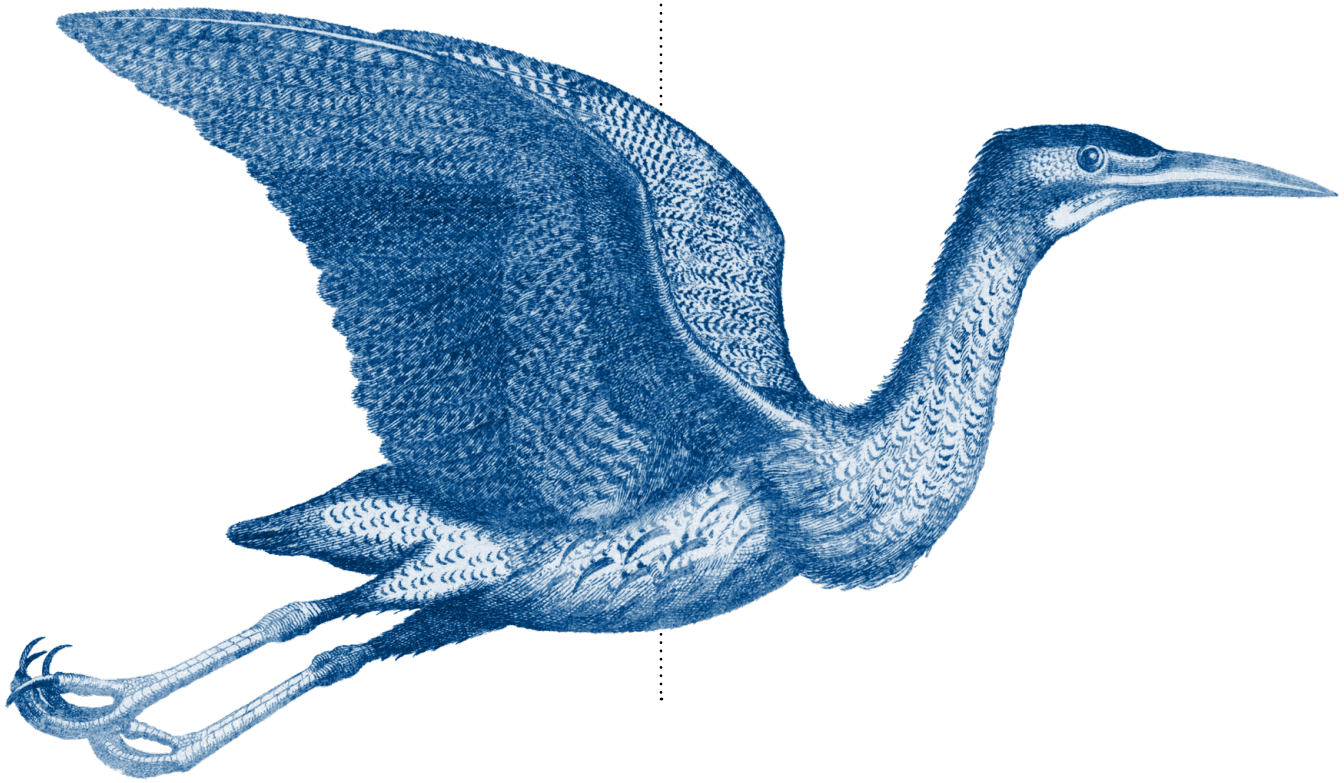

Lecący Bąk,
1688 - 1698 r.
źródło: Rijks Museum

Olga Szylajewa
28 DNI. TRAGEDIA CYKLU MIESIĄCZKOWEGO.

Tłumaczenie: **Agnieszka Lubomira Piotrowska**

Historia kobiecego funkcjonowania w przestrzeni społecznej, rozpisana na 28 dni cyklu miesięcznego. W podziale na kolejne fazy cyklu, prezentowane są aspekty życia biologicznego kobiety, jej subiektywne odczucia. Od przygnębienia i bólu w pierwszych dniach okresu, przez stan wzmożonej aktywności, euforii, otwartości i gotowości, po rozdrażnienie, rozczarowanie, obwinianie siebie o nieudolność i ponowne przygnębienie. Kolejne stadia są komentowane przez Chór, który reprezentuje społeczną recepcję kobiecości w relacjach publicznych oraz głos męski, który sygnalizuje odbiór kobiecych zachowań przez partnerów.

[1 rola kobieca, 1 głos męski, chór kobiet]

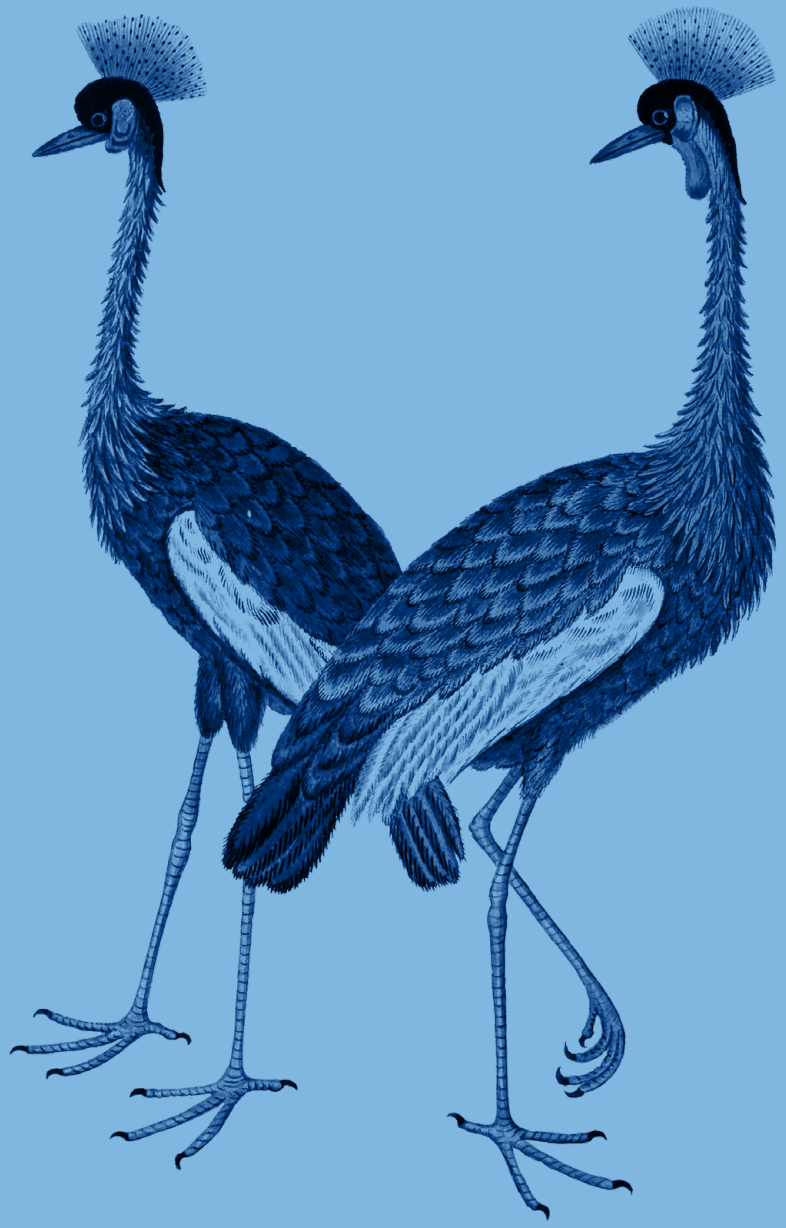

Badanie ptaków: dwa żurawie koroniaste (Balearica regulorum); różnie ubarwione, Robert Jacob Gordon, 1777-1786 r.
źródło: Rijks Museum

Zuzanna Bojda
TRZY PIÓRKA

Co to znaczy być sobą i jak zachować się w stosunku do tych, którzy myślą i postępują inaczej? Jak budować swoją własną tożsamość i jakim wartościom należy być bezsprzecznie wiernym? Czy zawsze musimy być najlepsi, najdoskonalsi, najmądrzejsi? Czy w ogóle jakakolwiek rywalizacja ma sens? Może zamiast konkurować z innymi lepiej przejść do konstruktywnego dialogu i skonfrontować swoje przekonania z głosami nastrojonymi inaczej? Na te pytania odpowiada adaptacja baśni braci Grimm autorstwa Zuzanny Bojdy. Opowiada historię króla, który poddaje trzech synów próbie tytułowych trzech piórek, aby wyłonić następcę tronu. Najmłodszy, Głuptasek, niechętnie staje do rywalizacji, ale to on okazuje się jej zwycięzcą.

[3 role kobiece, 4 role męskie]

René Goscinny
PRZYGODY MIKOŁAJKA

Tłumaczenie: **Barbara Grzegorzewska**

Akcja rozgrywa się w szkole Mikołajka, w jego domu i na podwórku w czasie wolnym od lekcji. Obok Mikołajka bierze w nich udział grupa jego kolegów, m.in. Alcest, Ananiasz, Gotfryd, Kleofas i Rufus. Adaptacja Jerzego Bielunasa opowiada o relacjach bohatera z kolegami, nauczycielami, rodzicami, ukochaną Bunią i z mieszkającą w sąsiedztwie dziewczyną Jadwinią. To próba humorystycznego spojrzenia na dzieci i dorosłych, na świat uczniów, rodziców i pedagogów. Książki o Mikołajku od lat cieszą się wielką popularnością i czytają je kolejne młode pokolenia ze względu na ponadczasowe dziecięce emocje, wzorce uczniowskich zachowań, ich zamiłowanie do psot i sprawdzone strategie radzenia sobie z nauczycielami i rodzicami.

[liczba i płeć wykonawców do decyzji realizatorów]

Żuraw lecący wzdłuż wschodzącego słońca
Yashima Gakutei, 1825 r.
źródło: Rijks Museum

Francuska literatura dla dzieci jest przebogata, warto przypomnieć choćby bajki Pierre'a Gripari'ego w przekładzie Barbary Grzegorzewskiej. W naszej bibliotece znajduje się kilkanaście utworów jego autorstwa, to m.in.:

W SPRAWIE OGŁOSZENIA

Znany bajkopisarz Perrault szuka postaci do nowej bajki. W tym celu zamieszcza w gazecie ogłoszenie. Pierwszy w tej sprawie zjawia się Wilk. Po zapoznaniu się z warunkami, zwierzę podpisuje umowę. W sprawie ogłoszenia przychodzą także Babcia z wnuczką. Wilk się chowa. Starsza pani dowiedziawszy się, że mają zostać zjedzone, proponuje, by poprzestać na wnuczce, na co autor nie przystaje. Wilk wychodzi z ukrycia i siada z nimi przy stole. Wnuczka Wilka się nie boi, nazywa go pieskiem. Babcia proponuje, by w finale bajki pojawił się Leśniczy, który wyciągnie z brzucha bestii ją i wnuczkę. Perrault nie chce się na to zgodzić. Babcia szantażuje go złożeniem donosu. Zwierz powoli „przymierza się" do Dziewczynki. W tej chwili wchodzi Służący, który okazuje się policjantem, aresztuje bajarza, a Wilka zabiera do ogrodu zoologicznego.

[2 role kobiece, 3 role męskie]

WRÓŻKA Z KRANU

Mama i Tata opowiadają widzom historię. Mają dwie córki – niegrzeczną Martynkę i przemiłą Marysię. Starsza wstaje kiedyś w nocy i idzie do kuchni się napić. Odkręca kran, a tu Wróżka z kranu prosi o wodę. Martynka spełnia prośbę. W nagrodę otrzymuje dar: przy każdym wypowiedzianym słowie, wypada jej z ust perła. Zachłanni rodzice zmuszają ją do wymawiania wulgarnych wyrazów, bo wtedy perły są największe. Znudzona mówieniem brzydkich słów opuszcza dom. Poznaje Łobuza. Ten zamyka ją w domu i każe robić to samo. W domu, po pikantnej kolacji, spragniona Marysia idzie do kuchni. Ukazuje się Wróżka i prosi o szklankę wody. Marysia odmawia i za karę, po każdym wypowiedzianym słowie wypada z jej ust żmija. Rodzice pytają o radę doktora Notoklopsa. Lekarz prosi o rękę córki, ponieważ w instytucie brakuje węży i żmij. Kilka miesięcy później przychodzi Czarodziej i informuje, że złapał nielegalnie działającą Wróżkę z kranu, więc córki są wolne od czarów. Martynka wyrzucona przez Łobuza wraca do rodziców. Po przejściach staje się grzeczna, wychodzi za mąż i jest szczęśliwa jak siostra.

[4 role kobiece, 3 role męskie]

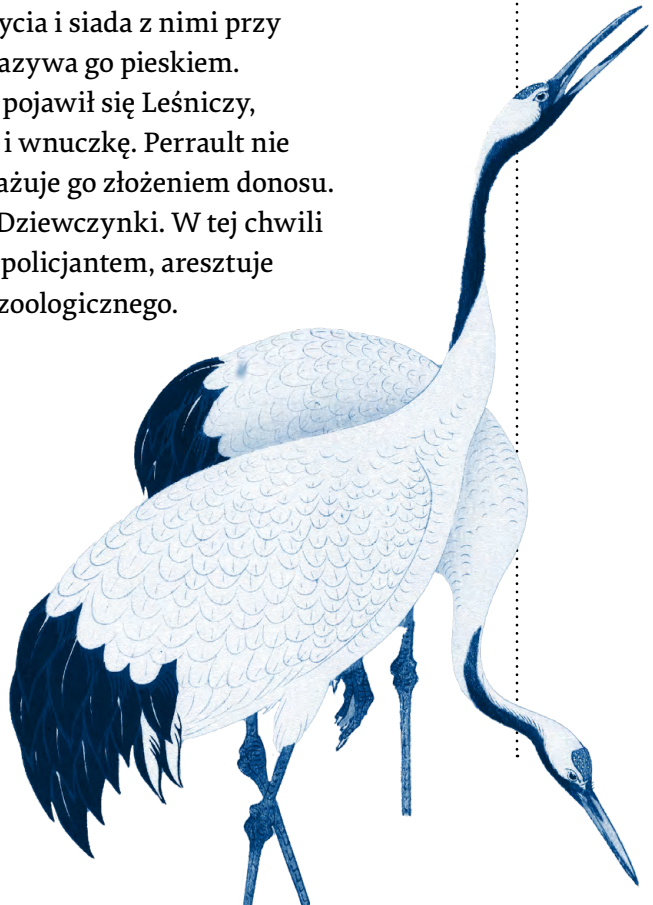

Dwa chińskie żurawie w płytkiej wodzie,
Ohara Koson, 1700 - 1800 r.
źródło: Rijks Museum

INSPEKTOR PSINA

Po tym jak Zła Królowa rozzłościła się na Czarodziejskie Lustro, trafiło ono do dobrego, ale niezbyt mądrego Inspektora Psiny, którego odwiedzają postaci z bajek szukające osób zaginionych. Pierwsza jest Wróżka Salsefia, która zgubiła czarodziejską różdżkę. Psina jednak nie potrafi jej pomóc. Naiwny inspektor daje się nabrać Wilkowi i dzięki pomocy Lustra udziela mu informacji, gdzie może znaleźć Czerwonego Kapturka. Chwilę później, wierząc w kłamstwa Złej Królowej, podaje adres Śnieżki. Zjawia się Królewicz szukający Śpiącej Królewny, z czarodziejską różdżką w dłoni. Przedmiot ten oddany do rąk Inspektora wywołuje dodatkowe komplikacje, bo zamiast śpiącej sto lat Królewny, Królewicz budzi babcię Czerwonego Kapturka. Inspektor odprawia z kwitkiem Żonę Drwala z bajki o Tomciu Paluchu oraz Rozbójnika szukającego Ali Baby. Dzięki pracy Inspektora wszystkie bajki zmieniają swój bieg – Wilk pożera Złą Królową, zatrute jabłko zjadają: Żona Drwala, krasnoludki, Tomcio Paluch i jego bracia, a Ali Baba żeni się ze Śnieżką, Kopciuszkiem, Calineczką i Czerwonym Kapturkiem.
Na szczęście Wróżka za pomocą różdżki wszystko odwołuje.
[3 role kobiece, 7 ról męskich]

Studium ptaka: bocian czarny,
John Hunter, 1776 r.
źródło: Rijks Museum

Zachęcamy do skorzystania z zasobów biblioteki ZAiKS-u i bogactwa internetowej bazy tytułów na stronie

www.zaiksteatr.pl

Badanie ptaków: Żuraw bzowy (Grus carunculata),
Robert Jacob Gordon, 1777 r.
źródło: Rijks Museum